

Streszczenie

Na tle badań PRL, cenzury, gazet z tamtego okresu, *Nowa Wieś* była rzadkością. Nie powstała żadna publikacja, koncentrująca się wyłącznie na niej. Badając, to źródło historyczne, należało wziąć pod uwagę jej specyfikę. *Nowa Wieś* była publikowana wedle wytycznych władz i kontroli cenzorów. Ważny był również zasięg (na cały kraj w okresie 1948-2000) i odbiorca: młodzież wiejska. Gazeta ta daje przy okazji niezwykle pole do obserwacji zmian, pojawiających i znikających zjawisk. Wobec tego głównie koncentrowała się na ukazaniu świata przedstawionego w *Nowej Wsi* na podstawie wybranych elementów.

By móc zrozumieć specyfikę prasy, pomocna była kwerenda w Archiwum Akt Nowych, analizując zarówno dokumentację dotyczącą redakcji (np. bilanse wydawnictw, schematy struktur wydawnictw), ale również te dotyczące propagandy. Ważnym materiałem był również zasób Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, który w czasie prowadzenia kwerendy był niedostępny, lecz udało mi się przeanalizować kilka jednostek- dzięki temu możliwe było przeanalizowanie działań cenzorskich m.in. wobec *Nowej Wsi* w jej pierwszych latach istnienia.

Zgromadzony materiał źródłowy był niezwykle bogaty, ale jednocześnie wymagał ścisłej selekcji i konsekwentnego trzymania się koncepcji struktury rozprawy. Praca ma charakter problemowo-chronologiczny, pokazując dynamikę procesu historycznego zarówno w makro jak i w mikro skali. Praca została podzielona na dwie główne części: polityczność i świąteczność, a całość zamyka się w siedmiu rozdziałach. Poprzez taki podział było możliwe ukazanie dwóch płaszczyzn, a także wymiar wyrazisty wymiar: polityczny oraz codziennie-święteczny. Pierwszy rozdział to wprowadzenie- pokazuję specyfikę *Nowej Wsi* i cenzury. Kolejne dwa ukazują wydarzenia polityczne, gospodarcze w *Nowej Wsi*, jednocześnie pokazując stopniowy odwilż.

Część poświęcona codzienności oraz świąteczności składa się z czterech rozdziałów. Z racji tego, iż była to gazeta skierowana do młodzieży, wybierano tematykę spójną z młodym pokoleniem. Przykładowo rozdział czwarty przedstawia dwie wybrane ewoluujące dziedziny rozrywki: muzykę i modę. Zaś rozdział piąty analizuje ukazanie świata młodzieży od aspektów związanych z subkulturami, rozterek i problemów charakterystycznych dla okresu dojrzewania np. pierwsza miłość. Ważnym elementem w tym rozdziale były listy do redakcji, gdzie młodzież dzieliła swoimi problemami, a równocześnie ukazywano podejście doradcy (strona redakcyjna). Szósty rozdział dotyczy świąteczności z uwzględnieniem świąt

państwowych jak i tych związanych z religijnością np. Boże Narodzenie ze zwróceniem uwagi na odarcie ich z walorów religijnych. Siódmy rozdział dotyczy ślubów, wesel, ale również spraw małżeńskich i związanej z nim seksualności. Wobec tego dotyka on np. sposobu ukazywania uroczystości zawarcia związku małżeńskiego, ale również i problemy z jakimi zmagali się małżonkowie. Poruszona jest również tematyka seksualności i wiedzy o niej- tutaj cenne w analizie były listy do redakcji.

Finalnie, praca ukazuje ewolucję *Nowej Wsi* na przestrzeni czasu, zmian ustrojowych. To również ciągły kontrast: władza i jej kreacje- świat odbiorcy.

Skutkiem jest ukazany ciąg obrazów- ewolucja propagandy wpierw skoncentrowana na propagowaniu socjalizmu, sowieckich twórców i kontynuatorów myśli socjalistycznych po stopniową odwilż- dopuszczalności nowinek (np. w muzyce), coraz mniejszym koncentrowaniu się np. na kwestiach socjalistycznych, publikowanie listów do redakcji.

Nie należy przy tym zapominać, iż świat wykreowany przez *Nową Wieś* jest światem w tzw. krzywym zwierciadle. To ciągle zestawianie „prawdy” kreowanej przez władzę, a prawdą taką jaką ona w istocie była. Nie mniej jednak dzięki wielowątkowości *Nowej Wsi* jest możliwe obserwowanie dynamiki zachodzących zmian, obserwacja zmian w pokoleniach.